

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Kari Niukon toiminta Skärgårdsnäten Ab:n tilintarkastuksissa

Tilintarkastuslautakunnan päätös 7.12.2021

Päätöksen diaarinumero: PRH/1053/10000/2020

Asian vireilletulo

Tilintarkastusvalvonta on vastaanottanut 8.5.2020 ja 12.10.2020 Toni Hietakunnaksen tekemät kantelut KHT Kari Niukon toiminnasta Skärgårdsnäten Ab:n tilintarkastuksissa.

Hietakunnaksen 8.5.2020 tekemän kantelun mukaan Niukko ei ollut toimittanut hänen omistamansa yhtiön tilinpäätöksiä eteenpäin eikä luovuttanut tilintarkastuskertomusta yhtiön hallitukselle lukuisista pyynnöistä huolimatta. Hietakunnaksen 12.10.2020 tekemän kantelun mukaan Niukko olisi toiminut epärehellisesti antamalla vääriä tietoja yhtiöstä ja jättämällä ilmoituksen tekemättä yhtiön oman pääoman menettämisestä. Kun Hietakunnas oli huomauttanut Niukolle yhtiön negatiivisesta omasta pääomasta, oli Niukko väheksynyt asiaa ja tästä oli kehkeytynyt heidän välilleen epäsopea.

Tilintarkastajan selvitys

Niukon 8.5.2020 tehtyyn kanteluun antaman selvityksen mukaan Hietakunnas ei omista Skärgårdsnäten Ab:ta kokonaan, vaan sen omistaa Saaristoverkot Holding Oy, jonka osakkeista Hietakunnas omistaa 35 prosenttia. Hietakunnas ei ole kuulunut yhtiön hallitukseen ja Niukko on kehottanut Hietakunnasta olemaan yhteydessä yhtiöön asiassa. Niukko on selvityksensä mukaan tehnyt tilintarkastukset tilitoimistossa ja antanut tilinpäätökset sekä tilintarkastuskertomukset tilitoimistolle. Niukon mukaan tilitoimisto on toimittanut tilinpäätökset ja tilintarkastuskertomukset eteenpäin yhtiön hallitukselle.

Niukon mukaan tämä on vakiintunut käytäntö pienten yhtiöiden tilintarkastuksissa. 12.10.2020 tehdyn kantelun osalta Niukko kiistää olleensa epärehellinen tai antaneensa yhtiöstä vääriä tietoja. Hän on antamissaan tilintarkastuskertomuksissa huomauttanut yhtiön johtoa sen velvollisuudesta tehdä kaupparekisteriin osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:n mukainen ilmoitus oman pääoman menettämisestä.

Tutkinnan kohdentaminen ja siihen annetut selvitykset

Hietakunnaksen kantelun voidaan katsoa koskevan Niukon toimintaa lähinnä tilintarkastajan ammattieettisten periaatteiden näkökulmasta. Niukon selvityksessään esille tuomien seikkojen johdosta kantelu ei anna aihetta seuraamuksen määräämiseen. Niukko oli liittänyt selvitykseensä tilintarkastusdokumentaation vuosilta 2016–2020 ja tilintarkastusvalvonta on oma-aloitteisesti laajentanut tutkinnan koskemaan Skärgårdsnäten Ab:n tilintarkastuksia vuosilta 2016–2020. Tilintarkastusvalvonta on pyytänyt Niukolta selvitystä vuoden 2019 tilinpäätöksen osalta ja Niukon antaman vastineen mukaan tilinpäätöstä ei ole allekirjoitettu eikä siitä ole annettu tilintarkastuskertomusta. Niukko on kertomansa mukaan suorittanut tilintarkastuksen tilinpäätösluonnoksen ja muun käytettävissä olleen kirjanpitoaineiston perusteella. Tilinpäätöstä ei ole käsitelty yhtiön yhtiökokouksessa. Vuoden 2020 tilinpäätökseen on otettu vertailutilikauden lukuina vuoden 2019 tilinpäätösluonnoksen mukaiset luvut. Niukon antaman vastineen mukaan vertailuvuoden luvut täsmäävät, sillä hän on ne tarkastanut.

Muut taustatiedot

Hietakunnas on vaatinut 23.7.2018 vireille laittamassaan kanteessa Varsinais-Suomen käräjäoikeudelle, että oikeus vahvistaisi hänen omistavan kokonaisuudessaan Skärgårdsnäten Ab:n osakekannan. Varsinais-Suomen käräjäoikeus on hylännyt kanteen 18.1.2019 antamallaan päätöksellä eikä Turun hovioikeus myöntänyt asialle 10.4.2019 annetussa päätöksessä jatkokäsittelylupaa.

Tilintarkastuslautakunnan käytössä olleen aineiston perusteella yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Saaristoverkot Holding Oy, jonka osakkeista Hietakunnas omistaa 35 prosenttia.

Yhtiö ei ollut toimittanut kaupparekisteriin tilinpäätöksiä vuosilta 2018–2020. Patentti- ja rekisterihallitus antoi 1.2.2021 yhtiölle kehotuksen toimittaa puuttuvat tilinpäätökset kaupparekisteriin. Kehotus uusittiin 8.3.2021 kuulutusmenettelyllä. Kehotus julkaistiin Virallisessa lehdessä 12.3.2021. Yhtiö toimitti 3.6.2021 kaupparekisteriin vuoden 2020 tilinpäätöksen.

KHT Kari Niukko on 19.4.2021 tehnyt HT- ja KHT-hyväksyntänsä lakkauttamishakemuksen, jonka patentti- ja rekisterihallitus on 21.4.2021 tehdyllä päätöksellä hyväksynyt. Kari Niukon HT – ja KHT – hyväksynnät on lakkautettu 1.12.2021 lukien.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa Kari Niukolle huomautuksen.

Perustelut

Tilikaudelta 1.1.2020–31.12.2020 annettu tilintarkastuskertomus

Niukko on antanut Skärgårdsnäten Ab:n tilinpäätöksestä 31.12.2020 vakiomuotoisen lausunnon 24.5.2021 päivätyssä tilintarkastuskertomuksessaan. Niukko on sisällyttänyt kertomukseensa tiettyä seikkaa painottavan kappaleen, joka koski tilinpäätöksen liitetiedoissa mainittua epävarmaa saamista. Lisäksi Niukko on huomauttanut yhtiön oman pääoman negatiivisuudesta viittaamalla osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:ään.

Tilinpäätöksessä on esitetty vertailutietoina edellisen tilikauden tiedot, jotka perustuvat tilinpäätöksen luonnosversioon. Tilikaudelta 1.1.2019–31.12.2019 ei ole laadittu allekirjoitettua

tilinpäätöstä, tilinpäätöstä ei ole tilintarkastettu eikä sitä ole vahvistettu Skärgårdsnäten Ab:n varsinaisessa yhtiökokouksessa. Niukon toimittama tilintarkastusdokumentaatio sisälsi tilinpäätöksen luonnosversion. Luonnokseen oli Niukko lisännyt 15.10.2021 maininnan, että tilinpäätös on tarkastettu, mutta vireillä olevan oikeudenkäynnin takia tilinpäätöstä ei ole allekirjoitettu eikä Niukko ole antanut tilintarkastuskertomusta.

Tilintarkastuslautakunnan käytössä olleen aineiston mukaan vireillä oleva oikeudenkäynti tarkoitti Turun hovioikeudessa vireillä ollutta Toni Hietakunnakseen kohdistuvaa rikosprosessia. Turun hovioikeus antoi asiassa tuomion 4.12.2020. Korkein oikeus hylkäsi asiassa 17.2.2021 Hietakunnaksen tekemän valituslupahakemuksen. Oikeudenkäynnissä oli kysymys muun muassa Hietakunnaksen lainvastaisista oikeustoimista Skärgårdsnäten Ab:n nimissä aiheuttaen yhtiölle merkittävää haittaa. Hietakunnas ontuomittu muun muassa seuraavista rikosnimikkeistä, identiteettivarkaus, maksuvälinepetos, kavallus, törkeän petoksen yritys ja rekisterimerkintärikos. Hietakunnas oli muun ohella pitänyt osakeyhtiölain ja Skärgårdsnäten Ab:n yhtiöjärjestyksensä vastaisia yhtiökokouksia ja ilmoittanut näissä kokouksissa tehdyt hallituksen jäsenvalinnat ja oman valintansa yhtiön toimitusjohtajaksi sekä hallituksen puheenjohtajaksi kaupparekisteriin, jonne ne oli myös rekisteröity. Nämä lainvastaiset teot ovat olleet myötävaikuttamassa Hietakunnaksen tekemiin muihin rikoksiin Skärgårdsnäten Ab:n nimissä ja yhtiötä edustaen. Hietakunnaksen saama tuomio on lainvoimainen.

Vireillä oleva rikosprosessi ei ole peruste laiminlyödä kirjanpitolain, osakeyhtiölain, tilintarkastuslain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaiset velvoitteet tilinpäätöksen laatimisesta, sen tilintarkastamisesta ja tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen käsittelystä yhtiökokouksessa. Edellä mainitun hovioikeuden päätöksen jälkeen on pidetty 20.12.2020 yhtiön ylimääräinen yhtiökokous, jossa hallitukseen on valittu Johan Skibdahl sekä varajäseneksi Peter Mattsson. Skibdahille myönnettiin kokouksessa myös prokura.

Tilinpäätöksessä 31.12.2020 esitetyt vertailutilikauden tiedot eivät siis olleet perustuneet allekirjoitettuun, tilintarkastettuun eikä yhtiökokouksessa vahvistettuun tilinpäätökseen. Tätä seikkaa ei ole tuotu esille tilinpäätöksessä tai sen liitetiedoissa.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Niukko on toiminut tilintarkastuslain ja hyvän tilintarkastustavan vastaisesti jättäessään mukauttamatta tilintarkastuskertomuksensa vertailutilikauden tietoihin sisältyvien puutteiden takia. Lisäksi Niukon olisi tullut antaa asiasta kertomuksessaan tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 5 momentin mukainen huomautus, että yhtiön johto on rikkonut yhteisöä koskevaa lakia ja yhtiön yhtiöjärjestystä jättäessään tilikaudelta 1.1.2019–31.12.2019 yhtiön tilinpäätöksen allekirjoittamatta, laiminlyömällä tilintarkastuksen toimittamisen sekä laiminlyömällä tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen käsittelyn yhtiön yhtiökokouksessa.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat

Seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat tilintarkastuslain

10 luvun 7 §:n mukaisesti. Näitä ovat 1) rikkomisen vakavuus ja ajallinen kesto, 2) tilintarkastajan vastuun aste, 3) tilintarkastajan halukkuus tehdä yhteistyötä toimivaltaisen viranomaisen kanssa, 4) tilintarkastajalle määrätty aiemmat seuraamukset ja 5) teosta tai laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon tai haitan määrä.

Niukon menettely liittyy kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tarkastamiseen (TTL 3:1), tilinpäätöstä koskeviin normeihin, tilintarkastuskertomuksen antamiseen ja sen sisältöön (TTL 3:5) sekä tilintarkastajan tehtävien suorittamiseen ammattitaitoisesti, rehellisesti, objektiivisesti ja ammatillinen kriittisyys säilyttäen sekä huolellisesti yleinen etu huomioon ottaen (TTL 4:1).

Tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n mukaan tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle huomautus, jos tämä on huolimattomuudesta menetellyt tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti tai julkishallinnon ja –talouden tilintarkastuksesta annetun lain vastaisesti tai muussa lainsäädännössä olevien tilintarkastusta koskevien säännösten vastaisesti. Huomautus on riittävä seuraamus, jos moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Niukon moitittava menettely on ollut siinä määrin vähäinen, että huomautus on asiassa riittävä seuraamus.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 3 luku 1 § ja 5 §, 4 luku 1 § ja 3 §, 7 luku 3 § ja 5 §, 10 luku 1 § ja 7 §. Kirjanpitolaki (1336/1997) 3 luku 1 §. Osakeyhtiölaki (624/2006) 5 luku 3 §.

Valitusoikeus

Kari Niukolla on oikeus valittaa päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (puheenjohtaja), Jussi Heiskanen (varapuheenjohtaja), Ari Ahti, Antti Fredriksson, Teija Laitinen, Riikka Rannikko, Leena Romppainen, Elina Stråhlman, Anders Tallberg.

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta
Pekka Pajamo
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Hannu Kuortti
Esittelijä
Tilintarkastusvalvonta

Liite Valitusosoitus

Tiedoksi Toni Hietakunnas